

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 89/2023
23.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Дубравке Дамјановић, Бате Цветковића и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела тешка телесна повреда из члана 121. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Небојше Тешића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту К 215/20 од 14.04.2022. године и Апелационог суда у Београду Кж1 768/22 од 14.11.2022.године, у седници већа одржаној дана 23.02.2023. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Небојше Тешића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту К 215/20 од 14.04.2022. године и Апелационог суда у Београду Кж1 768/22 од 14.11.2022.године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту К 215/20 од 14.04.2022. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела тешка телесна повреда из члана 121. став 2. у вези става 1. Кривичног законика па је осуђен на казну затвора у трајању од 2 (две) године.

Истом пресудом окривљени је обавезан да суду на име паушала плати износ од 5.000,00 динара, као и на плаћање трошкова кривичног поступка, о чијој ће висини суд одлучити посебним решењем, док је оштећени ББ ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парницу.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 768/22 од 14.11.2022. године делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, преиначена је пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту К 215/20 од 14.04.2022. године у погледу чињеничног описа кривичног дела тешка телесна повреда из члана 121. став 2. у вези

става 1. Кривичног законика за које је окривљени оглашен кривим и осуђен првостепеном пресудом, па је окривљени због тог кривичног дела осуђен на казну затвора у трајању од 1 (једне) године, која ће се извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује без примене електронског надзора, које просторије не сме напуштати, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању преко 6 часова или два пута у трајању до 6 часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да се остатак казне извршава у Заводу за извршење казне затвора, док је у преосталом делу жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Небојше Тешића одбијена као неоснована и првостепена пресуда је у односу на имовинско правни захтев, трошкове кривичног поступка и обавезу окривљеног да плати суду паушални износ, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Небојша Тешић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) и 10) и став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, преиначи побијане пресуде и окривљеног АА ослободи од оптужбе или да побијане пресуде укине и предмет врати на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је неоснован.

По ставу одбране, након укидања раније првостепене пресуде искључиво по жалби одбране, донета је у поновљеном поступку, иста првостепена пресуда, а пред другостепеним судом, доношењем пресуде иста је измењена на штету окривљеног и то утврђивањем у чињеничном опису чињеница које су неповољније за окривљеног од оних које су биле утврђене у чињеничном опису кривичног дела наведеног у изреци раније укинута првостепене пресуде и првостепене пресуде донете у поновљеном поступку. Као измену на штету окривљеног, бранилац наводи измену у погледу средства којим је извршено кривично дело и то да је окривљени оштећеном задао ударац тупим тврдим предметом (лопата или ашов) у пределу главе, док је у првостепеној пресуди, наведено да је средство извршења кривичног дела лопата, на који начин другостепени суд окривљеног осуђује због тежег чињеничног стања од оног које му је стављено на терет и за које је био оглашен кривим у ранијем поступку. У вези са тим бранилац даље наводи да је дејство института *reformatio in reus* апсолутно, што значи да суд, решавајући по правном леку уложеном у корист окривљеног не сме донети одлуку која би на било који начин ишла на штету окривљеног, због чега је у поступку по правном леку доња граница промене положаја окривљеног нападнута пресуда, што се односи и на чињенично стање. По

мишљењу браниоца произилази да је окривљени доведен у неповољнији положај усвајањем жалбе изјављене само у корист окривљеног, обзиром да у ситуацији када није било могуће утврдити да ли се ради о лопати или ашову, суд није могао чињенични опис изменити на штету окривљеног навођењем да се ради о лопати или ашову, чиме је повредио одредбу члана 453. ЗКП и учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП.

Изнете наводе захтева браниоца окривљеног Врховни касациони суд оцењује као неосноване из следећих разлога:

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП, постоји када се пресуда у погледу правне квалификације кривичног дела и одлуке о кривичној санкцији измени на штету окривљеног, ако је изјављена жалба само у корист окривљеног (члан 453. ЗКП).

По налажењу Врховног касационог суда, другостепени суд није прекршио забрану преиначења на штету окривљеног (*reformation in peius*) прописану одредбом члана 453. ЗКП, обзиром да пресуда донета у ранијем поступку и преиначена пресуда нису измењене на штету окривљеног ни у погледу правне квалификације кривичног дела, нити у погледу кривичне санкције.

Из стања у списима произилази да је усвајањем жалбе бранилаца окривљеног АА укинута пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту К 170/17 од 30.12.2019. године и списи враћени првостепеном суду на поновно суђење. Овом пресудом, окривљени је оглашен кривим због кривичног дела 121. став 2. у вези става 1. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 2 године.

Након тога, у поновљеном поступку, Основни суд у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту је пресудом К 215/20 од 14.04.2022. године, због истог кривичног дела, донео идентичну одлуку о кривичној санкцији, као и у ранијем поступку.

Ова пресуда је делимичним усвајањем жалбе браниоца, након одржаног претреса, у погледу чињеничног описа и у погледу одлуке о казни, преиначена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 768/22 од 14.11.2022. године, тако што је суд изменио чињенични опис и прецизирао изреку наводећи да је окривљени оштећеног ударио лопатом или ашовом, као и да је у односу на последицу кривичног дела поступао са евентуалним умишљајем, знајући да услед таквог ударца може у знатној мери оштетити или ослабити важан орган – око, на шта је пристао. Овом пресудом окривљени је због кривичног дела тешка телесна повреда из члана 121. став 2. у вези става 1. Кривичног законика осуђен на казну затвора у трајању од 1 године. која ће се извршити тако што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује без примене електронског надзора.

Дакле, упоређивањем најпре правне квалификације кривичног дела, по првостепеним пресудама донетим у овом кривичном поступку и побијаној пресуди, очигледно је да је окривљени побијаном пресудом оглашен кривим за исто кривично дело

за које је оглашен кривим и првостепеним пресудама донетим у овом кривичном поступку - због кривичног дела тешка телесна повреда из члана 121. став 2. у вези става 1. Кривичног законика.

Када је у питању кривична санкција, из наведеног произилази да пресудом другостепеног суда, преиначењем првостепене пресуде у погледу одлуке о казни, окривљеном није изречена строжа кривична санкција, већ му је изречена кривична санкција исте врсте - казна затвора и то у краћем временском трајању (од једне године) и одређен другачији начин њеног извршења, односно издржавање казне затвора у просторијама у којима станује без примене електронског надзора уместо у одговарајућој установи за издржавање казне затвора, на који начин је пресуда преиначена у корист окривљеног, а не на његову штету како се то наводи у поднетом захтеву.

Како је сходно одредби из члана 453. ЗКП, суд дужан да пази да пресуду у материјалноправном погледу не измени на штету окривљеног, како у погледу правне квалификације дела, тако и у делу о изреченој кривичној санкцији, то самим тим околност да су другостепеном пресудом првостепене пресуде донете у овом кривичном поступку, измењене у погледу чињеница које не мењају суштину кривичног дела у смислу његових законских обележја, по оцени Врховног касационог суда не може представљати битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП у вези члана 453. ЗКП, а како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Неосновано се истим наводима, изнетим у погледу измене чињеничног описа кривичног дела, на тај начин што је као средство извршења кривичног дела осим само лопатом, наведено да је извршено тупо тврдим предметом - лопатом или ашовом, указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП постоји, уколико суд, супротно одредби члана 420. став 1. ЗКП, донесе одлуку у погледу неког лица или кривичног дела, које није предмет првобитне или на главном претресу измењене оптужбе. Да би се утврдило прекорачење оптужбе, мора се испитати да ли постоји идентитет између предмета оптужбе и пресуде, посматрано кроз чињеничну основу.

Дакле, између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела. Прекорачење оптужбе подразумевало би измену чињеничног описа радње извршења кривичног дела описаног у оптужном акту и додавање веће криминалне активности и воље окривљеног, којима се отежава његов положај у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

Стоји чињеница да је у изреци другостепене пресуде приликом означавања средства извршења кривичног дела прецизирањем додато да су повреде оштећеном нанесене „тупо тврдим предметом (лопатом или ашовом)“, које нису биле садржане у оптужном акту и изреци побијане првостепене пресуде. Међутим, по налажењу овог суда,

другостепени суд није повредио објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног, већ је на наведени начин чињенични опис дела уподобио чињеничном стању утврђеном на основу доказа изведених на главном претресу пред првостепеним судом, односно на претресу одржаном пред тим судом – налазу и мишљењу вештака из ког произилази да су повреде које је задобио оштећени последица задавања ударца тупо тврдим предметом високе енергије замаха, а могуће је да је замахнуто лопатом или ашовом (тупим деловима и површином ових оруђа).

Бранилац окривљеног је ове наводе већ истицао у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да су ти жалбени наводи неосновани и на страни 3., у последњем пасусу и на страни 4. у првом, другом, трећем и четвртом пасусу, образложења своје пресуде дао јасне и довољне разлоге које у свему прихвата Врховни касациони суд и на исте упућује сходно одредби члана 491. став 2. ЗКП, налазећи да је, при неспорној чињеници да је повреда оштећеном нанета тупо тврдим предметом, без утицаја прецизно утврђивање да ли је та повреда нанесена лопатом или ашовом, која оба оруђа представљају тупо тврди предмет, које радње окривљеног квалификује као кривично дело из члана 122. став 2. у вези става 1. Кривичног законика.

У конкретном случају, по оцени Врховног касационог суда, чињенични опис у изреци пресуде остао је у границама чињеничног описа из оптужног акта, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, а из којих произилазе сва битна обележја кривичног дела из члана 122. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, за које је окривљени оглашен кривим, те није повређен објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног, због чега су оцењени као неосновани наводи захтева браниоца окривљеног, којима се указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

У поднетом захтеву, бранилац као разлог подношења истог, наводи и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном преко браниоца. Међутим, истакнуту повреду закона бранилац образлаже наводима којима оспорава правилност оцене изведених доказа од стране суда, пре свега исказа оштећеног и налаза и мишљења вештака и износи сопствену анализу и оцену истих, као и сопствено виђење чињеница које произилазе из тих доказа, супротно чињеничним утврђењима и закључцима суда што, по оцени Врховног касационог суда, представља повреду члана 440. у вези члана 16. ЗКП.

Поред овога, бранилац наводима којима оспорава разлоге побијаних пресуда истичући да су нејасни и у знатној мери противречни, указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, док наводи браниоца којима указује да првостепени суд није поступио по налогу другостепеног суда изнетом у одлуци којом је укинута првостепена пресуда донета у ранијем поступку, представљају повреду одредбе члана 462. став 3. ЗКП.

Како повреде одредаба чланова 16, 440. и 462. став 3. ЗКП и битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, не представљају законске

разлоге, због којих је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном преко браниоца због повреде закона, Врховни касациони суд се у разматрање и оцену ових навода захтева за заштиту законитости није упуштао.

Из напред наведених разлога, Врховни касациони суд је, на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Биљана Синановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић